

REZULTATI UČENJA ENGLESKOG JEZIKA OPŠTEG I STRUČNOG: MS TEAMS PLATFORMA U ODNOSU NA MOODLE PLATFORMU I TRADICIONALNO UČENJE

Marina Katić¹, Jelisaveta Šafranj², Jelena Zivlak³

^{1,2,3}Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija

¹mare@uns.ac.rs, ²savetas@uns.ac.rs, ³zivlajakelena@uns.ac.rs

Kratak sadržaj: U radu je predstavljena uporedna analiza rezultata učenja engleskog jezika opšteg i stručnog na Fakultetu tehničkih nauka tokom 2019, 2020 i 2021 godine, kako bi se stekao uvid u efikasnost učenja stranog jezika različitim metodama, s obzirom na prelazak sa tradicionalnog učenja na učenje na daljinu, usled pandemije covid 19. Rezultati istraživanja ukazuju na prednosti učenja engleskog jezika opšteg putem MS Teams-a (2021), u odnosu na platforme zastupljene prethodnih godina, kako sa kvantitativnog tako i sa kvalitativnog aspekta. Takođe, ovo istraživanje naglašava važnu ulogu Moodle platforme (2020) prilikom prelaska sa tradicionalne na onlajn nastavu, otkrivajući istovremeno i benefite tradicionalne metode (2019) učenja engleskog jezika stručnog, u poređenju sa modernim onlajn metodama, s obzirom da stručni kursevi zahtevaju veću angažovanost nastavnika i neposrednu komunikaciju. Ovaj rad ima za cilj da motiviše ostale nastavnike i predavače da sprovedu slična istraživanja, kako bi se izvele šire generalizacije u pogledu primene onlajn nastave u odnosu na tradicionalno učenje.

Ključne reči: Efikasnost učenja, MS Teams platforma, Moodle platforma, Tradicionalna metoda

RESULTS OF GENERAL ENGLISH AND PROFESSIONAL ENGLISH LEARNING: MS TEAMS PLATFORM IN RELATION TO MOODLE PLATFORM AND TRADITIONAL LEARNING

Abstract: The paper presents a comparative analysis of learning outcomes of general and professional English at the Faculty of Technical Sciences during 2019, 2020 and 2021 in order to gain insight into the effectiveness of foreign language learning by different methods, taking into account the transition from traditional to online learning due to the covid 19 pandemic. The results of the research indicate the advantages of learning general English through MS Teams (2021), compared to the platforms applied in previous years, both quantitatively and qualitatively. The study also emphasizes the important role of the Moodle platform (2020) in the transition from traditional to online teaching, highlighting at the same time the benefits of the traditional method (2019) of learning professional English, compared to modern online methods, since professional courses require greater teacher involvement and direct communication. This paper aims to motivate other teachers and lecturers to conduct similar research in order to derive broader generalizations regarding the application of online teaching in relation to traditional learning.

Key Words: Learning efficiency, MS Teams platform, Moodle platform, Traditional method

1. UVOD

Nova realnost, sa kojom smo se suočili usled pandemije covid 19, dovela je do prinudnog prelaska sa tradicionalnog učenja na učenje na daljinu. Za nastavnike stranog jezika na tehničkim fakultetima, ova tranzicija predstavlja, kako izazov, tako i priliku, da se istraže prednosti i nedostaci onlajn učenja i napravi paralela sa učenjem u učionici, kako bi se došlo do najefikasnijih strategija za učenje stranog jezika i njihovih kombinacija, u korist nekih budućih pokolenja.

Naime, ovaj rad je pokušaj da se uporednom analizom rezultata učenja engleskog jezika opšteg i stručnog na Fakultetu tehničkih nauka tokom 2019, 2020 i 2021 godine stekne uvid u efikasnost učenja engleskog jezika različitim metodama. Analizirani su predmeti Engleski jezik niži-srednji (ZZ i ZR), kao jedan od opštih kurseva i Engleski jezik-stručni 2 (ZZ i ZR), koji ima sve osobenosti jezika za posebne namene, imajući u vidu da vladanje jezičkim veštinama, pored poznavanja profesije i kompjuterskih veština, predstavlja jedan od najvažnijih zahteva koji se stavljaju pred studente inženjerstva, kako bi se lakše suočili sa profesionalnim izazovima. Predmet Engleski jezik-niži srednji omogućava razumevanje šireg spektra jezičkih funkcija u odnosu na Engleski jezik-osnovni. Ovaj nivo znanja obezbeđuje polaznicima da samostalno koriste jezik u stvarnim životnim situacijama. Ukratko, nakon ovog kursa, studenti su osposobljeni da razumeju informacije, postavljaju pitanja, kao i da izražavaju svoja mišljenja u okviru poznate teme. S druge strane, Engleski jezik-stručni 2 podrazumeva uvođenje stručne terminologije i proširenje vokabulara u oblasti Inženjerstva zaštite životne sredine (ZZ) i Inženjerstva zaštite na radu (ZR), obnavljanje gramatike u funkciji jezika struke, kao i usvajanje unapređenih veština pismenog i usmenog komuniciranja. S obzirom na značaj koji pomenuti predmeti (koji se inače slušaju u letnjem semestru, konkretno IV i VI) imaju za buduće inženjere, predstavljena je kvantitativna i kvalitativna prolaznost studenata na ispitima, sa ciljem da se izmeri efikasnost učenja različitim metodama. Naime, tokom letnjeg semestra 2019 bilo je zastupljeno tradicionalno učenje (pre izbijanja pandemije), dok je usled pandemije covid 19, tokom 2020 korišćena Moodle platforma, a 2021 MS Teams platforma. Takođe, bitno je istaći da pomenuti predmeti nisu izmenjeni tokom procesa akreditacije (2020), što je bio preduslov da se sprovede istraživanje o učinkovitosti različitih metoda učenja tokom tri uzastopne akademske godine. Cilj rada je da na

osnovu rezultata istraživanja istakne prednosti učenja engleskog jezika opšteg putem MS Teams-a (2021), u odnosu na platforme zastupljene prethodnih godina, kako sa kvantitativnog tako i sa kvalitativnog aspekta, potom, da pojasni ulogu Moodle platforme (2020) prilikom prelaska sa tradicionalne na onlajn nastavu (neposredno nakon izbijanja pandemije) i naglasi benefite tradicionalne metode (2019) učenja engleskog jezika stručnog, u poređenju sa modernim onlajn metodama, s obzirom da stručni kursevi zahtevaju veću angažovanost nastavnika i neposrednu komunikaciju. Inače, podaci koji su korišćeni u ovom istraživanju uzeti su sa nastavničkog veb servisa Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu, pa stoga predstavljaju autentične statističke pokazatelje.

2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Poznato je da poznavanje engleskog jezika opšteg i stručnog, povrh detaljnog poznavanja inženjerske profesije i informacionih tehnologija, čini ključ uspeha savremenog inženjera. Imajući u vidu veliku povezanost srpskih kompanija sa inostranim tržištem, sasvim je opravdana potreba za sticanjem pomenutih jezičkih veština koje bi mogle biti od velike koristi prilikom stručnog tumačenja tehničke dokumentacije ili zakona EU, potpisivanja ugovora sa stranim kompanijama, svakodnevnih komunikacija koja se obavlja putem mejla, ili tokom učešća na međunarodnim seminarima i konferencijama. S tim u vezi, praćeni su rezultati učenja različitim metodama, kako bi se došlo do novih saznanja o njihovoj efikasnosti.

2.1. Pregled uspeha za predmet Engleski jezik-niži srednji

U daljem tekstu, predstavljeni su rezultati učenja nakon implementacije **MS Teams platforme** (2021), upotrebe **Moodle (SOVA) platforme** (2020) i primene **tradicionalnog učenja** u učionici (2019). Analizirani su predmeti **Engleski jezik-niži srednji** (ZZ i ZR) i **Engleski jezik-stručni 2** (ZZ i ZR). Uspeh je posmatran, kako sa kvantitativnog, tako i sa kvalitativnog aspekta, što je predstavljeno slikama od jedan do osam, gde su istaknuti rezultati učenja tokom glavnih ispitnih rokova – janskog, janskog, avgustovskog, septembarskog, oktobarskog i dodatnih rokova – oktobar 1 i oktobar 2, tokom tri uzastopne akademske godine.

Slika 1 prikazuje brojčanu prolaznost studenata uz upotrebu MS Teams platforme za predmet Engleski jezik-niži srednji na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu tokom 2021. Slika 2 daje brojčanu prolaznost studenata korišćenjem Moodle platforme za predmet Engleski jezik-niži srednji na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu tokom 2020. Slika 3 prikazuje brojčanu prolaznost studenata primenom tradicionalnog učenja za predmet Engleski jezik-niži srednji na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu tokom 2019. Slika 4 ilustruje procentualnu zastupljenost ocena korišćenjem MS Teams-a (2021), Moodle platforme (2020) i tradicionalnog učenja (2019) za predmet Engleski jezik-niži srednji na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu.

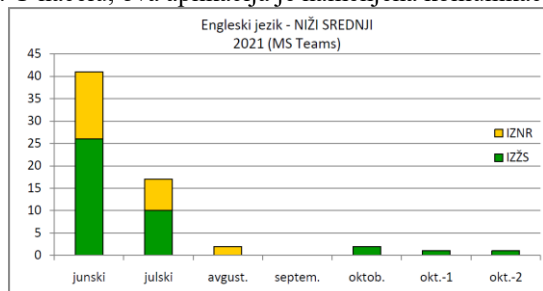
2.2. Pregled uspeha za predmet Engleski jezik-stručni 2

Slika 5 ilustruje brojčanu prolaznost studenata uz primenu MS Teams platforme za predmet Engleski jezik-stručni 2 na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu tokom 2021. Slika 6 otkriva brojčanu prolaznost studenata uz primenu Moodle platforme za predmet Engleski jezik-stručni 2 na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu tokom 2020. Slika 7 pokazuje brojčanu prolaznost studenata uz primenu tradicionalnog učenja za predmet Engleski jezik-stručni 2 na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu tokom 2019. Slika 8 ilustruje procentualnu zastupljenost ocena korišćenjem MS Teams platforme (2021), Moodle platforme (2020) i tradicionalnog učenja (2019) za predmet Engleski jezik-stručni 2 na smerovima Inženjerstvo zaštite životne sredine i Inženjerstvo zaštite na radu.

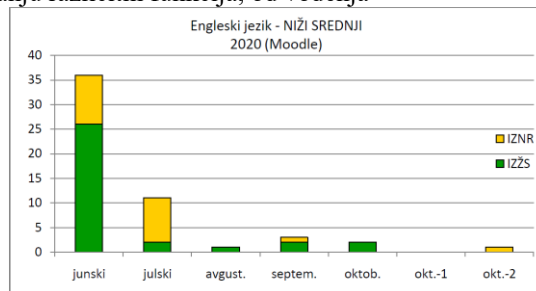
Značaj ovog istraživanja, sa relativno malim uzorkom, je u tome što ilustruje efikasnost svake od pomenutih metoda učenja ponaosob.

3. DISKUSIJA

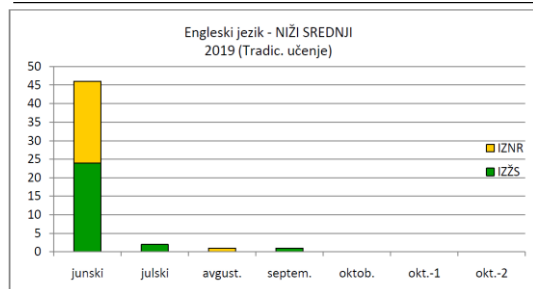
Tokom letnjeg semestra **2021** korišćena je **MS Teams platforma**, integrisana sa softverskim paketom Microsoft Office 365. U načelu, ova aplikacija je namenjena komunikaciji i pružanju različitih funkcija, od vođenja

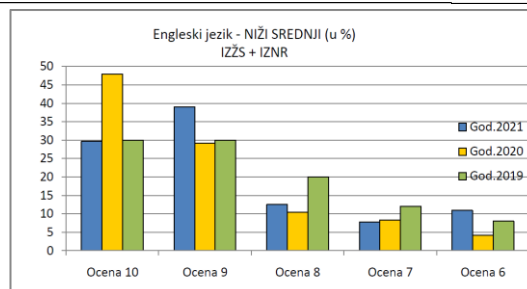
Slika 1. Brojčana prolaznost studenata za predmet Engleski jezik-niži srednji tokom 2021god.

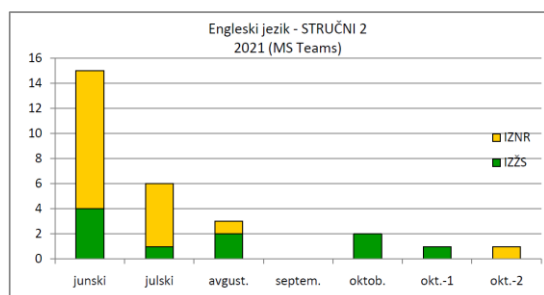
Slika 2. Brojčana prolaznost studenata za predmet Engleski jezik-niži srednji tokom 2020 god.

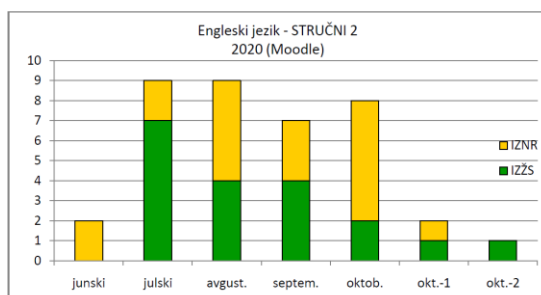
Slika 3. Brojčana prolaznost studenata za predmet **Engleski jezik-niži srednji** tokom 2019 god.

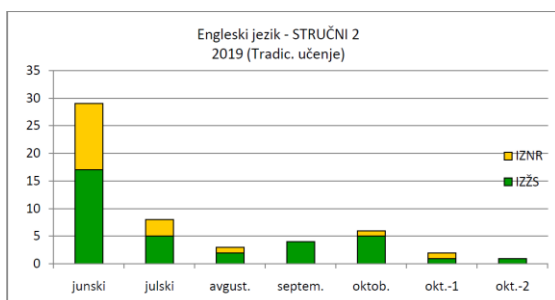
Slika 4. Procentualna zastupljenost ocena za predmet **Engleski jezik-niži srednji (IZŽS i IZNR)**

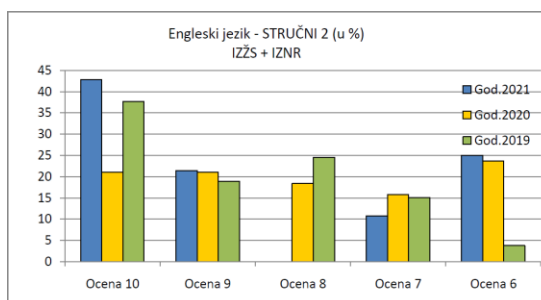
Slika 5. Brojčana prolaznost studenata za predmet **Engleski jezik-stručni 2** tokom 2021 god.

Slika 6. Brojčana prolaznost studenata za predmet **Engleski jezik-stručni 2** tokom 2020 god.

Slika 7. Brojčana prolaznost studenata za predmet **Engleski jezik-stručni 2** tokom 2019 god.

Slika 8. Procentualna zastupljenost ocena za predmet **Engleski jezik-stručni 2** na smerovima IZŽS i IZNR

sastanaka, do video konferencija i skladištenja datoteka. Shodno datim pogodnostima, "pokazala se veoma efikasnom kao medij za učenje i učenje na mreži", jer su njeni korisnici, konkretno nastavnici/predavači, mogli da kreiraju virtuelne časove i upravljaju nastavom baš kao na realnom času [2, 4]. Shodno tome, u ovom virtuelnom okruženju, studenti FTN-a su mogli da komuniciraju sa svojim kolegama studentima i nastavnicima/predavačima, koristeći funkciju sastanaka na mreži, časkanja, deljenja datoteka i aplikacija, uz garanciju bezbednosti korisničkih podataka, što je dovelo do veoma pozitivnih rezultata učenja, posebno **Engleskog jezika-nižeg srednjeg**, koji spada u opšte kurseve. Rezultati **kvantitativnog istraživanja** pokazuju da je tokom 2021 godine primenom MS Teams platforme postignuta najveća prolaznost studenata na ispitima iz pomenutog predmeta. Nešto niža prolaznost ostvarena je putem tradicionalnog učenja, a najniža upotrebom Moodle platforme. Takođe, sa aspekta **kvalitativnog istraživanja**, najveći uspeh postignut je upravo korišćenjem MS Teams platforme, što se svakako može pripisati njenim prednostima – neposrednoj komunikaciji između studenata i nastavnika, kao i između samih studenata, što je rezultiralo razvojem kognitivnih sposobnosti i postizanjem najboljeg rezultata učenja.

Za vreme letnjeg semestra **2020** usled izbijanja pandemije covid 19, nastava se odvijala putem **Moodle (SOVA) platforme**, savremenog softverskog paketa za onlajn učenje. Postavljeni su resursi za učenje po nastavnim nedeljama u vidu lekcija (ukupno 15). Svaka lekcija je sadržala uputstva kako da se savlada gradivo neophodno za polaganje, kako predispitnih obaveza, tako i samog ispita (pismenog i usmenog). Naime, bilo je potrebno da studenti samostalno urade vežbanja, a potom provere uz pomoć rešenja (*keys to exercises*) da li su tačno odgovorili na postavljena pitanja. Takođe, bilo je neophodno da sami vežbaju prepričavanje lekcija zbog usmenog dela ispita i aktivno rade na zajedničkim projektima (koristeći Power Point) na zadatu temu. Zahvaljujući ovom istraživanju, uočena je veća prolaznost studenata korišćenjem Moodle platforme (2020) iz predmeta Engleski jezik-stručni 2 (ZZ i ZR), nego primenom MS Teams platforme (2021), što pokazuje da su studenti neposredno po izbijanju pandemije pokazali visoku svest o neophodnosti i značaju prelaska na onlajn nastavu. S obzirom da su bili fokusirani na zajedničku izradu projekata i individualnu pripremu za pismeni i usmeni deo ispita putem indirektnih smernica nastavnika, može se reći da je Moodle platforma doprinela razvoju, inventivnosti i nesumnjivo samostalnosti, smanjujući oštrinu prelaza sa tradicionalnog učenja na onlajn učenje, uprkos tome što je izostala živa interakcija između nastavnika i studenata. Takođe, sa kvalitativnog aspekta, rezultati su pokazali da je najveći broj

studenata položio Engleski jezik-niži srednji sa ocenom deset, iako se sveukupni uspeh iz ovog predmeta, sa aspekta ocenjivanja, pripisuje MS Teams platformi.

Tokom letnjeg semestra **2019**, pre izbijanja pandemije, bilo je zastupljeno **tradicionalno učenje u učionici**, uz primenu komunikativnog pristupa, bilo da je reč o opštim ili stručnim kursovima. Inače, ovakav pristup učenja stranog jezika uglavnom prevlađuje "u modernim školama i univerzitetima, s obzirom da je usmeren na integrirani razvoj svih vještina - sposobnosti čitanja, pisanja i komunikacije" [1]. Neprekidna interakcija nastavnika i studenata pomaže boljem usvajanju komunikativnih kompetencija koje čine suštinu učenja stranog jezika, jer obezbeđuju funkcionisanje u komunikacijskom okruženju, tj. u stvarnim životnim situacijama (Canale, 2014, Savignon, 2018). Ovakav pristup predstavlja sasvim prirodan vid učenja, zasnovan na obradi adekvatnih, edukativnih lekcija, gde studenti spontano razvijaju dijaloge, izlažu kratke monologe, pišu eseje o zadatim temama (istražujući internet), rade prigodna gramatička vežbanja, itd. pod neprekidnim nadzorom nastavnika. Rezultati istraživanja pokazuju da je, kako sa kvantitativnog tako i sa kvalitativnog aspekata, u pogledu **Engleskog jezika-stručnog 2 (ZZ i ZR)**, najveći uspeh postignut upravo ovom metodom. Naime, ne samo da je najveći broj studenata uspešno položio ispit, nego je i najveći broj studenata položio ispit sa najvišim ocenama – deset, devet i osam – što pokazuje da se ova metoda pokazala najefikasnijom kada su u pitanju stručni kursvevi, koji zbog složenosti materije, zahtevaju veću posvećenost nastavnika i neprekidnu, direktnu komunikaciju između nastavnika i studenata.

4. ZAKLJUČAK

Rezultati uporedne analize pokazuju da svaka od pomenutih metoda učenja – bilo MS Teams (2021), Moodle platforma (2020), ili tradicionalno učenje (2019) – ima nekih svojih prednosti u odnosu na konkurentne metode. Ta činjenica nas navodi na zaključak, da bi u budućnosti, za potrebe učenja stranog jezika na nematičnim fakultetima, trebalo primeniti kombinovani/hibridni pristup koji bi objedinio sva tri pomenuta modela. Ukratko, MS Teams bi svakako najviše doprineo unapređenju kognitivnih sposobnosti i kolaboracije, Moodle platforma bi značajno pomogla razvoju inventivnosti i samostalnosti u učenju, dok bi tradicionalno učenje bilo u funkciji razumevanja kompleksnog gradiva i razvoja preko potrebne socijalizacije.

ZAHVALNICA

Autorke se zahvaljuju na podršci u okviru projekta Departmana za opšte discipline u tehnici, Fakulteta tehničkih nauka pod naslovom *Primena opštih disciplina u tehničkim i informatičkim naukama (Application of fundamental disciplines in technical and information sciences)*.

5. LITERATURA

- [1] Tehnike učenja stranog jezika. Najefikasniji načini učenja stranih jezika. Metode učenja: traženje "našeg" načina <https://optolov.ru/bs/dizajjn-koridora/priemy-izucheniya-inostrannogo-yazyka-samy-e-effektivnye-sposoby.html>
- [2] Buchal, R., Songsore, E. 2019. Using Microsoft Teams To Support Collaborative Knowledge Building in the Context of Sustainability Assessment. Proceeding of the Canadian Engineering Education Association (CEEAA), pp 1-8.
- [3] Canale, M. (2014). From communicative competence to communicative language pedagogy. In *Language and communication* (pp. 14-40). Routledge.
- [4] Hubbard, M., Bailey, M.J. 2018. Mastering Microsoft Teams. In *Mastering Microsoft Teams*. Apress.California.
- [5] Savignon, S. J. (2018). Communicative competence. The TESOL encyclopedia of English language teaching, 1-7; doi:10.1002/9781118784235.eelt0047.